

Community Management Network
for Sustainable Development
National Conference 2019

THE DYNAMICS OF COMMUNITY CHANGE

รายงานสืบเนื่อง
(PROCEEDING)

การประชุมวิชาการระดับชาติ
เครือข่ายด้านการจัดการชุมชน
เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ครั้งที่ 4

วันเสาร์ที่ 23 มีนาคม 2562
ณ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

คณะกรรมการฝ่ายพิจารณาบทความและตรวจทานเอกสารและผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ
โครงการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายด้านการจัดการชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ครั้งที่ 4

คณะกรรมการฝ่ายพิจารณาบทความและตรวจทานเอกสาร

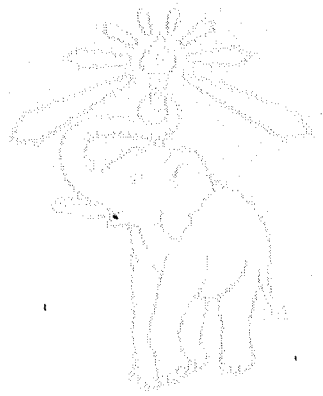
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อัจฉรา สโรบล	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (ประธาน)
รองศาสตราจารย์ปรีชา วงศ์ทิพย์	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธงชัย ภูวนาถวิจิตร	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทรงสุดา ภู่อ่าง	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณรงค์ ศิริรัมย์	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทรงพันธ์ ต้นตระกูล	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
อาจารย์ ดร. อรยา พรเอี่ยมมงคล	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
อาจารย์ ดร. ปรีวิทย์ ไทยาชีวะ	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
อาจารย์ณภัทร วิสวะกุล	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ

ศาสตราจารย์ ดร. อรรถจักร์ สัตยานุรักษ์	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
รองศาสตราจารย์จรรุจน์ วัฒนดี	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
รองศาสตราจารย์ปรีชา วงศ์ทิพย์	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อัจฉรา สโรบล	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธงชัย ภูวนาถวิจิตร	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทรงสุดา ภู่อ่าง	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณรงค์ ศิริรัมย์	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทรงพันธ์ ต้นตระกูล	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
อาจารย์ ดร. อรยา พรเอี่ยมมงคล	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
อาจารย์ ดร. ปรีวิทย์ ไทยาชีวะ	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
อาจารย์ณภัทร วิสวะกุล	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
รองศาสตราจารย์ ดร. นรินทร์ สังข์รักษา	มหาวิทยาลัยศิลปากร
รองศาสตราจารย์ ดร. ธงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร	มหาวิทยาลัยศิลปากร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทิพย์สุดา พุฒจรรย์	มหาวิทยาลัยศิลปากร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุภรัตน์ แสงฉัตรแก้ว	มหาวิทยาลัยศิลปากร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เกศราพร พรหมนิมิตกุล	มหาวิทยาลัยศิลปากร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สวรรยา ธรรมอภิพล	มหาวิทยาลัยศิลปากร

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ (ต่อ)

อาจารย์ ดร.สุณี กำนวนศิลป์	มหาวิทยาลัยศิลปากร
อาจารย์ ดร.ภพ สวัสดิ์	มหาวิทยาลัยศิลปากร
อาจารย์วันชัย เจือบุญ	มหาวิทยาลัยศิลปากร
อาจารย์รัชกร วชิรสิโรตม	มหาวิทยาลัยศิลปากร
อาจารย์ธเนศ เกษรสิริธร	มหาวิทยาลัยศิลปากร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุทัย ปริญญาสุทธินันท์	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เรวดี อึ้งโพธิ์	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์เอมอร เจียรมาศ	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
อาจารย์ ดร.บัณฑิตา หลิมประเสริฐ	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
อาจารย์ยุทธกาน ดิสกุล	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

แนวทางการพัฒนาสวัสดิการผู้สูงอายุ กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบางปู จังหวัดสมุทรปราการ

Development Guidelines for Elderly Welfare: A Case Study of Bangpoo Municipality, Samut Prakan

จิตติวรดา ศิริวัฒนสกุล¹ มานิตา ยอแซฟ² และ ชงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร³

Thitiworada Siriwattanasakul Manita Joseph and Thongphon Promsaka Na Sakolnakorn

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา คือศึกษาเพื่อหาแนวทางการพัฒนาสวัสดิการผู้สูงอายุ ในพื้นที่เทศบาลตำบลบางปู โดยใช้วิธีดำเนินการวิจัยด้วยการสังเกต การสำรวจภาคสนาม และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 8 ท่าน แล้ววิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เชิงบรรยาย และการวิเคราะห์เชิงบริบทของเนื้อหา จากการศึกษาพบว่า ปัญหาในการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุที่สำคัญ คือ งบประมาณที่รัฐมอบให้มีส่วนล่าช้า ทำให้ทางเทศบาลต้องจัดสรรเงินกองกลางของทางเทศบาลไปเพิ่ม ผู้สูงอายุที่ไม่มีลูกหลานดูแล เบียดเบียนนี้ไม่พอต่อการใช้จ่าย ผู้สูงอายุบางกลุ่มลงชื่อรับสวัสดิการแต่ไม่สะดวกเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางเทศบาลจัด และผู้สูงอายุที่ไม่ได้อาศัยในพื้นที่ทะเบียนบ้านไม่ทราบว่าการขึ้นทะเบียนผู้สูงอายุ สำหรับแนวทางการพัฒนาสวัสดิการผู้สูงอายุหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรดำเนินการ ดังนี้ มีการส่งหนังสือการขึ้นทะเบียนไปตามที่อยู่เพื่อไม่ให้เกิดการไม่ทราบว่าการขึ้นทะเบียน ส่งเสริมการรวมกลุ่มอาชีพเพื่อสร้างรายได้เพิ่ม และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรร่วมมือกับวิสาหกิจชุมชนในการจ้างงานผู้สูงอายุให้กลับไปทำที่บ้านเพื่อเพิ่มรายได้

คำสำคัญ : สวัสดิการ ผู้สูงอายุ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

Abstract

The objective of this study was to explore the development guidelines for elderly welfare in Bangpoo Municipality, Samut Prakan Province. This study involved using qualitative methods, which include the observations of and in-depth interviews with 8 participants. Then, the data were analyzed with descriptive analysis and content analysis. The study revealed that the problems associated with elderly welfare administration stem from the fact that the central government transfers money to the municipality late, so the

¹ นักศึกษาด้านวิชาการจัดการชุมชน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี

² นักศึกษาด้านวิชาการจัดการชุมชน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี

³ รองศาสตราจารย์ ดร., ประจําสาขาวิชาการจัดการชุมชน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี

municipality does not have enough money to manage its welfare program. In addition, some older people register to receive welfare but do not attend the activities and programs that the municipality provides, and some of the elderly simply do not know about how to register to receive welfare. The local government should send a letter to the elderly featuring welfare news. It can also set up programs and activities that the elderly can do to increase their incomes. Specifically, the government can collaborate with community enterprises to provide work that the elderly can do from home.

Keywords: Welfare Elderly Municipality

บทนำ

ในประเทศไทยประชากรทั้งชายและหญิงที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป นับว่าเป็นผู้สูงอายุ ในทุกๆ ปี ผู้สูงอายุมิ
จำนวนประชากรเพิ่มมากขึ้น นับตั้งแต่ พ.ศ.2513 จนถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2561) อัตราการเกิดลดลงเป็นอย่างมาก
ด้วยความสำเร็จในรณรงค์การคุมกำเนิดของประเทศไทย ประกอบกับความก้าวหน้าทางการแพทย์และ
ระบบสาธารณสุข ทำให้คนไทยมีอายุยืนยาวมากขึ้น เฉลี่ย 77 ปี ทำให้โครงสร้างประชากรไทยเปลี่ยนแปลงไป
มาก คาดว่าในปี พ.ศ. 2579 จะมีสัดส่วนผู้สูงอายุเกือบ 1 ใน 3 ของประเทศ แสดงว่าประเทศไทยก้าวเข้าสู่สังคม
สูงวัยแล้วอย่างรวดเร็วและรุนแรง (กระทรวงการพัฒนากำลังคนและความมั่นคงของมนุษย์, 2561) หน่วยงาน
ปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีหน้าที่ในการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุ จัดระบบบริการ
สาธารณะเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 มีบทบัญญัติเกี่ยวกับ
ผู้สูงอายุไว้ดังนี้ หมวดที่ 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ มาตราที่ 54 บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์และไม่มี
รายได้เพียงพอแก่การยังชีพ มีสิทธิได้รับความช่วยเหลือจากรัฐ ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ มาตราที่ 80 รัฐต้อง
สงเคราะห์คนชรา ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพและผู้ด้อยโอกาสให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้ โดย
สิทธิของผู้สูงอายุมีหลายด้าน เช่น การแพทย์ การศึกษา การประกอบอาชีพ การพัฒนาตนเอง การยกเว้น
ค่าธรรมเนียมบางประเภท เบี้ยยังชีพ การลดหย่อนภาษี เป็นต้น (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2540) โดย
สิทธิของผู้สูงอายุมีหลายด้าน เช่น การแพทย์ การศึกษา การประกอบอาชีพ การพัฒนาตนเอง การยกเว้น
ค่าธรรมเนียมบางประเภท เบี้ยยังชีพ การลดหย่อนภาษี และการสงเคราะห์ในด้านต่างๆ เป็นต้น (กระทรวงการ
พัฒนากำลังคนและความมั่นคงของมนุษย์, 2559)

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ภาครัฐจะมีความพยายามในการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ แต่ก็ยังพบปัญหาหลาย
ประการ เช่น รายได้ไม่เพียงพอต่อการยังชีพ ปัญหาด้านสุขภาพ เช่น โรคซึมเศร้า (จารุวรรณ สุกใส และวิมลฤดี
พงษ์ศิริบุญ, 2556) รัฐยังจัดสวัสดิการผู้สูงอายุไม่สอดคล้องกับความต้องการและบริบทของสังคมไทย (นิชานี
จุนฉลาด, ม.ป.ป) หน่วยงานรัฐมีระบบและรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุที่มีขอบข่ายจำกัด ขาดการ
วางแผนและการบริหารจัดการที่ดี งานสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุได้ส่งผลให้เกิดประโยชน์แก่ผู้สูงอายุเพียงบาง

กลุ่มเท่านั้น ไม่สามารถกระจายได้ทั่วถึงและตอบสนองต่อความต้องการแท้จริงของผู้สูงอายุ (ระพีพรรณ คำหอม และคณะ, 2542) จากที่กล่าวมานั้น เทศบาลบางปู จังหวัดสมุทรปราการ เป็นพื้นที่หนึ่งที่มีผู้สูงอายุเป็นจำนวนมากและได้รับเงินเบี้ยยังชีพจากทางภาครัฐ และจากการสำรวจเบื้องต้นพบว่ามีผู้สูงอายุบางกลุ่มที่ยังเข้าไม่ถึงระบบสวัสดิการของรัฐ และสวัสดิการที่ได้รับยังไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตในปัจจุบัน การศึกษานี้จึงมุ่งศึกษาเพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนหาแนวทางการพัฒนาสวัสดิการผู้สูงอายุและศึกษาความต้องการของผู้สูงอายุ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์กับเทศบาลตลอดจนองค์กรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปสู่การวางแผนการพัฒนาระบบสวัสดิการสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการสวัสดิการของผู้สูงอายุในพื้นที่เทศบาลตำบลบางปู
2. เพื่อศึกษาปัญหาในการบริหารจัดการระบบสวัสดิการของผู้สูงอายุในพื้นที่เทศบาลตำบลบางปู
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาสวัสดิการผู้สูงอายุในพื้นที่เทศบาลตำบลบางปู

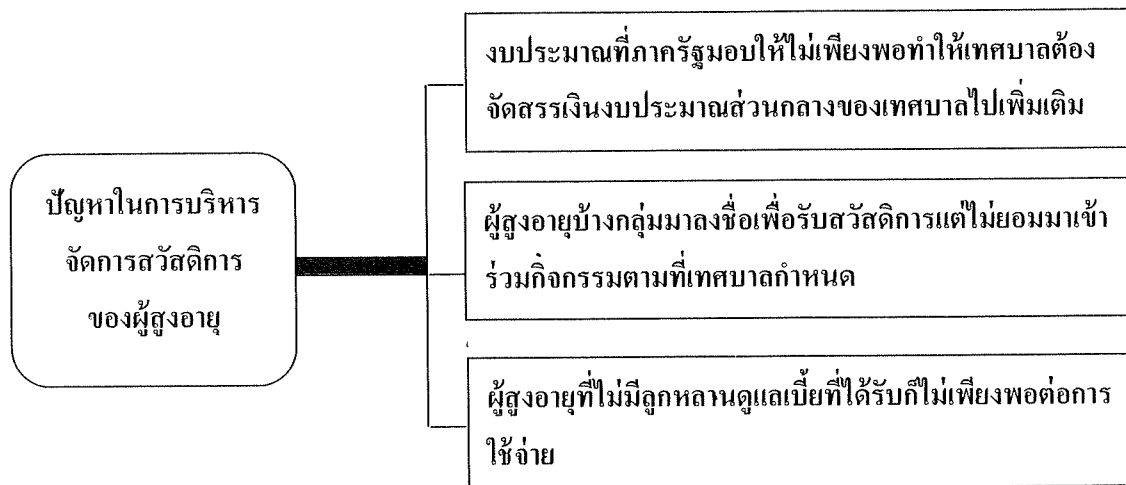
วิธีการศึกษา

การศึกษานี้ เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative research) พื้นที่ศึกษา คือ เขตพื้นที่เทศบาลตำบลบางปู จังหวัดสมุทรปราการ เก็บข้อมูลในช่วงเดือนสิงหาคมถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2561 รวมระยะเวลา 5 เดือน ด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) กลุ่มประชากรที่เป็นผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ (Key informants) จำนวน 8 ท่าน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง ได้แก่ นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลบางปู หัวหน้ากองสวัสดิการสังคมเทศบาลตำบลบางปู นักพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลบางปู เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และผู้สูงอายุที่อาศัยในเทศบาลตำบลบางปู แล้วนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ห้ข้อมูลเชิงบรรยาย (Descriptive analysis) และการวิเคราะห์บริบทของเนื้อหา (Content analysis)

ผลการศึกษาและอภิปรายผลการศึกษา

จากการศึกษาพบว่า การบริหารจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุที่ทางรัฐบาลมอบให้ มีทั้งหมด 16 ด้าน แต่เทศบาลบางปูได้เน้นไปในด้านการช่วยเหลือเงินเบี้ยยังชีพและกิจกรรมประจำเดือนของผู้สูงอายุ ทางเทศบาลตำบลบางปูได้มอบหมายหน้าที่ให้กับทางกองสวัสดิการสังคม ให้มีหน้าที่ดูแล รับผิดชอบงานที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ เพื่อจัดกิจกรรมและรับผิดชอบงานในเรื่องเกี่ยวกับเบี้ยยังชีพ สำหรับปัญหาในการบริหารจัดการสวัสดิการของผู้สูงอายุ

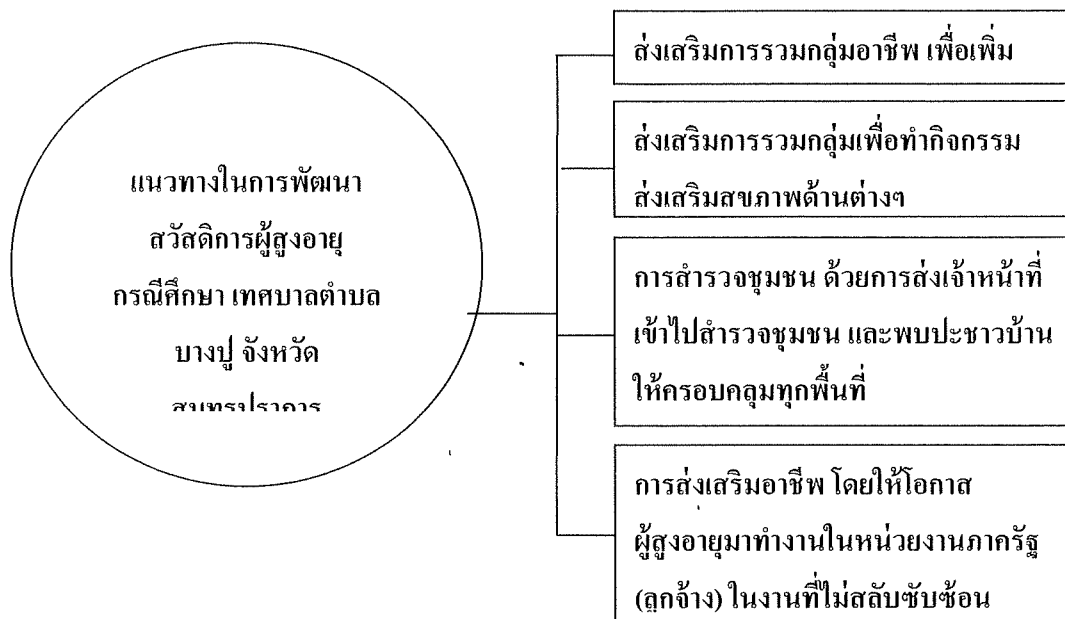
1. งบประมาณที่ภาครัฐมอบให้ไม่เพียงพอทำให้เทศบาลต้องจัดสรรเงินงบประมาณส่วนกลางของเทศบาลไปเพิ่มเติม
2. ผู้สูงอายุบ้างกลุ่มมาลงชื่อเพื่อรับสวัสดิการแต่ไม่ยอมมาเข้าร่วมกิจกรรมตามที่เทศบาลกำหนด
3. ผู้สูงอายุที่ไม่มีลูกหลานดูแลเบี้ยที่ได้รับก็ไม่เพียงพอต่อการใช้จ่าย

ภาพที่ 1 ปัญหาในการบริหารจัดการสวัสดิการของผู้สูงอายุ กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบางปู จังหวัดสมุทรปราการ

สำหรับแนวทางในการพัฒนาสวัสดิการผู้สูงอายุกรณีศึกษาเทศบาลตำบลบางปู จังหวัดสมุทรปราการ มีแนวทางดังต่อไปนี้

1. การส่งเสริมให้ผู้สูงอายุเข้าร่วมกลุ่มอาชีพเพื่อใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และใช้เวลาบางส่วนรับงานจากวิสาหกิจชุมชนที่มีอยู่แล้วไปทำที่บ้านเพื่อสร้างรายได้เพิ่ม และทำให้ผู้สูงอายุได้มีสุขภาพจิตที่ดีจากการที่ได้มาปฏิสัมพันธ์กับผู้สูงอายุท่านอื่นๆ ในการทำกิจกรรมร่วมกัน
2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีการตรวจสอบการส่งหนังสือเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนไปตามบ้าน เพื่อไม่ให้เกิดข้อผิดพลาดในการไม่ทราบข่าวการขึ้นทะเบียนผู้สูงอายุและการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ นอกจากนี้จะต้องมีการส่งเจ้าหน้าที่เดินสำรวจในพื้นที่อย่างครอบคลุมเพื่อจะได้พบปะพูดคุยกับชุมชนและสำรวจภาคสนามเพื่อให้ได้ข้อมูลอย่างแท้จริง
3. การส่งเสริมให้ส่วนราชการต่างๆ ในพื้นที่สนับสนุนผู้สูงอายุที่มีสุขภาพแข็งแรง และมีรายได้ไม่เพียงพอเข้ามาทำงานในส่วนราชการต่างๆ เช่น พนักงานทำความสะอาดห้องน้ำ ทำความสะอาดอาคารสำนักงาน เป็นต้น สอดคล้องกับ วิทยากร เชียงกูล (2560) ที่อธิบายว่า การส่งเสริมให้ผู้สูงอายุที่เกษียณแล้วได้ทำงานบางเวลาหรืองานอาสาสมัคร ที่ภาครัฐควรจ่ายค่าตอบแทนให้บ้าง เป็นวิธีที่จะช่วยให้ผู้สูงอายุคนทำงานที่เหมาะสม เป็นประโยชน์ทั้งสำหรับตัวเขา ชุมชน และประเทศชาติได้เพิ่มขึ้น

ภาพที่ 2 แนวทางในการพัฒนาสวัสดิการผู้สูงอายุกรณีศึกษาเทศบาลตำบลบางปู จังหวัดสมุทรปราการ

สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาเกี่ยวกับสวัสดิการผู้สูงอายุ พบว่าปัญหาส่วนใหญ่ของผู้สูงอายุ นั้น เกี่ยวกับเบี้ยยังชีพไม่เพียงพอต่อการใช้จ่าย ทำให้ผู้สูงอายุบางกลุ่มยังต้องทำงานเพื่อหารายได้เพิ่ม ทางเทศบาลจึงได้มีการจัดโครงการช่วยผู้สูงอายุให้มีรายได้เพิ่มในการใช้จ่าย โดยการรวมกลุ่มจัดตั้งวิสาหกิจชุมชน เป็นการทำสิ่งของที่มีอยู่ในชุมชนมาทำให้การเพิ่มมูลค่า และมีการสอนทักษะอาชีพที่ผู้สูงอายุสามารถนำมาเพิ่มรายได้ และปัญหาเกี่ยวกับการเดินทางไปเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางเทศบาลจัดทำให้ ปัญหาเช่น ไม่มีคนอยู่บ้าน ต้องดูแลบุตรหลาน หรือรวมไปถึงการประกอบอาชีพเสริมจึงทำให้ไม่สามารถมาร่วมกิจกรรมได้ ทางเทศบาลจึงได้มีการจัดการกับปัญหานี้โดยการมีการจัดรถรับส่งและมีการให้ค่าเสียเวลาในการมาเข้าร่วมกิจกรรม นอกจากนี้ การจัดสวัสดิการผู้สูงอายุจะต้องเป็นการดำเนินการแบบบูรณาการ สุขรินทร์ พิทยานันท์ และไพโรจน์ ภัทรนรากุล (2559) อธิบายว่า ภาครัฐควรทบทวนและพัฒนานโยบายรวมถึงมาตรการต่างๆ ร่วมกันกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญและปัญหา ร่วมกันเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และภาครัฐควรผสมผสานสร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือจากทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของภาครัฐและเอกชน รวมตลอดถึงภาคประชาสังคมเพื่อติดต่อสื่อสารและพัฒนาองค์ความรู้ ข้อมูลต่างๆ ให้เป็นปัจจุบันเป็นมาตรฐานและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

1. รัฐบาลควรจัดสรรงบประมาณ โดยเฉพาะแก่ผู้สูงอายุที่มีความต้องการจริงๆ และควรดูฐานะทางเศรษฐกิจในปัจจุบัน
2. ในบางเทศบาลควรมีเบี้ยยังชีพเพิ่มเติมเกี่ยวกับผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ถ้ำพังและยากจน

3. ควรหาสิ่งจูงใจทำให้ผู้สูงอายุสนใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมมากยิ่งขึ้น เช่น จัดรถรับส่ง และมีการให้ค่า
ข้าว ค่าเสียเวลาในการมาเข้าร่วมกิจกรรม

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2561). สถานการณ์สังคมสูงวัย2561. สืบค้นจาก
<http://www.dop.go.th/th/know/2/127>.
- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2559). สิทธิและสวัสดิการผู้สูงอายุ. สืบค้นจาก
<http://www.dop.go.th/th/benefits/3/765>.
- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2559). สิทธิและสวัสดิการผู้สูงอายุ. สืบค้นจาก
http://www.dop.go.th/download/laws/benefit_th_20160507132133_1.pdf.
- จารุวรรณ สุกใส และวิมลฤดี พงษ์ศิริบุญ. (2556). ปัญหาและความต้องการสวัสดิการของผู้สูงอายุที่รับเบี้ยยัง
ชีพผู้สูงอายุสำนักงานเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร. วารสารเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการและงานวิจัย. 20
(1), 46-56.
- ณิชาณี คุณฉลาด. (ม.ป.ป). การจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในประเทศไทย. สืบค้นจาก
<http://library2.parliament.go.th/wichakarn/content-digest/digest021.pdf>
- ระพีพรรณ คำหอม จิระลักษณ์ จงสถิตย์มั่น อภิญญา เวชยชัย รัชญา สนิทวงศ์ ณ อยุธยา และปิยะฉัตร ชื่น
ตระกูล. (2542). การประเมินโครงการบริการสวัสดิการสังคมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุใน
ประเทศไทย. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.)
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. (2540). หมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย. สืบค้นจาก
<http://gad.kku.ac.th/main/th/wp-content/uploads/2013/10/2-3-2540.pdf>.
- วิทยากร เชียงกูล. (2560). ปัญหาผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น ต้องปฏิรูปเศรษฐกิจทั้งระบบ. สืบค้นจาก
<http://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/642479>
- สุชรินทร์ พิทยานันท์ และไพโรจน์ ภัทรนรากุล. (2559). การศึกษานโยบายและมาตรการเชิงกลยุทธ์ในการดูแล
สวัสดิการเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุไทย. วารสารวิจัย มสค สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. 12
(3), 19-37.